

PricewaterhouseCoopers d.o.o.

Izvješće o transparentnosti

za financijsku godinu koja je
završila 30. lipnja 2018.

31. listopada
2018.

Sadržaj

1. Uvod	2
2. Strategija i vodstvo	2
3. Upravljanje i pravna struktura	4
3.1. Upravljanje	4
3.2. Pravna struktura	4
3.3. PwC mreža	4
4. Upravljanje kvalitetom s ciljem postizanja poslovne izvrsnosti	5
4.1. Vodstvo i odgovornost	6
4.2. Etički zahtjevi	7
4.3. Neovisnost	8
4.4. Izjava Uprave o politikama i provjeri neovisnosti	10
4.5. Proces prihvaćanja i zadržavanja klijenata	11
4.6. Ljudski potencijali	11
4.7. Kontinuirano usavršavanje ovlaštenih revizora	13
4.8. Provođenje angažmana	13
4.9. Praćenje	15
4.10. Izjava Uprave o učinkovitosti internog sustava upravljanja kvalitetom	16
4.11. Posljednji vanjski pregled osiguranja kvalitete	16
5. Naknada partnerima	16
6. Financijski podaci za godinu koja je završila 30. lipnja 2018. godine	17
7. Izjava	17
Prilozi	18
1. Revidirani subjekti od javnog interesa	18
2. Društva članovi PwC-ove mreže	18

1. Uvod

U PwC-u nastojimo izgraditi povjerenje u društvo i riješiti važne probleme. Dio smo mreže društava PwC-a u 158 zemalja s više od 250,000 zaposlenika koji su predani pružanju kvalitetnih usluga na područjima revizije, poslovnog savjetovanja, kao i poreznih i pravnih usluga.

Cilj ovog izvješća je predstaviti korake koje nastavljamo poduzimati kako bismo poboljšali kvalitetu naših usluga ulaganjem u naše ljude, tehnologije i procese.

Ovaj izvještaj objavljen je u skladu s odredbama članka 17.a hrvatskog Zakona o reviziji i članka 13 direktive Europske unije (EU) br. 537/2014 Vijeća od 16. travnja 2014. o posebnim zahtjevima u pogledu zakonske revizije subjekata od javnog interesa.

2. Strategija i vodstvo

Usluge revizije danas

PricewaterhouseCoopers d.o.o. (PwC Hrvatska) je zasebno društvo član mreže PwC-a srednje i istočne Europe, što je zajednički gospodarski interes Partnera u različitim društvima članovima mreže PwC-a u regiji srednje i istočne Europe.

Kako danas izgleda naše poslovanje na području revizije i računovodstvenih usluga?

Unatoč svim turbulentnim i izazovnim gospodarskim prilikama kojima svjedočimo u srednjoj i istočnoj Europi (SIE) te u PwC-u Hrvatska posljednjih godina, vrlo smo ponosni što možemo reći da naše usluge na području revizije i računovodstvenog poslovanja nastavljaju s rastom.

U godini koja završava 30. lipnja 2018., prihod od usluga revizije i računovodstvenog poslovanja PwC-a srednje i istočne Europe dosegao je 349 milijuna dolara, što je 21% više nego prethodne godine. PwC može biti ponosan na dosadašnje rezultate. Tijekom proteklog razdoblja duljeg od 25 godina izgradili smo mrežu širom srednje i istočne Europe s 56 ureda u 29 zemalja, 270 partnera i gotovo 11.000 zaposlenika.

Neki od ključnih izazova s kojima se suočavamo uključuju utjecaj globalnog i lokalnog gospodarstva na naše poslovanje, oštru konkurenciju na tržištu, pojačanu regulativu i trajne izazove u zapošljavanju i zadržavanju najboljih ljudi.

Tržišta kapitala i dalje se ograničavaju, gospodarstva diljem naše regije manje-više stagniraju, a manji je i obujam ulaganja izvana. Jedanaest naših teritorija nalazi se u Europskoj uniji, te i dalje osjećaju utjecaj Reforme revizije EU uključujući obveznu rotaciju revizorskih društava i zabranjene usluge korisnicima revizorskih usluga. Navedeno utječe na sva naša društva, a ne samo ona u Europskoj uniji. Svaka država u Europskoj uniji na drugačiji je način uvela zahtjeve EU, što doprinosi broju poteškoća za multinacionalne grupacije te je sada potrebno uložiti više vremena u natječaje za revizorske projekte i postizanje usklađenosti s ovim različitim propisima. Održavanje stabilne baze klijenata veliki je izazov, a na izrazito kompetitivnom tržištu taj izazov još je i veći. Naš uobičajeni izvor ljudskih potencijala predstavljaju mladi sveučilišni diplomanti. Motiviranje i zadržavanje milenijalaca predstavlja izazove koji su već dobro opisani i na koje nismo imuni. Ako tome pridodamo još i stalni pritisak na cijene i povećanje konkurencije, dobit ćemo niz izazova koji zapravo znače da moramo biti okretni ako želimo prilagoditi svoje poslovanje i nastaviti se kretati u željenom smjeru.

Cilj naše strategije je prevladati spomenute izazove i izgraditi model pružanja usluga revizije koji dolikuje 20-im godinama 21. stoljeća. U PwC-u Hrvatska na području usluga revizije i računovodstvenog poslovanja želimo pomoći svojim klijentima da idu ukorak s brzim i stalnim promjenama, pridonijeti njihovom uspjehu osiguravajući vrijednost i povjerenje, a to postizemo stalnim ulaganjem u bliske odnose s klijentima. Želimo revizorsko poslovanje koje je inovativno, dinamično i uspješno. Razvijamo se, transformiramo i prilagođavamo naše poslovanje kako bi bilo tehnološki napredno. U konačnici, želimo revizorsku praksu na koju su ljudi (klijenti i zaposlenici) ponosni: ponosni na kvalitetu obavljenog posla, na kvalitetu naših klijenata i na vrijednost koju donosimo tim klijentima.

Kvaliteta i transparentnost revizije

U obavljanju našeg posla vodimo se prije svega kvalitetom, koja je ujedno i temelj naših strateških prioriteta. Stalan naglasak na kvalitetu dovodi do toga da nam klijenti sve češće kažu kako revizorske poslove dobivamo na temelju kvalitete naše revizije i dodane vrijednosti naših uvida koje im pružamo. Značajnim naporima navedeno nastojimo nadograđivati te unaprijediti kvalitetu revizije na sljedeći način:

- uspostavom i održavanjem strogog sustava internih kontrola kvalitete i postupaka praćenja (što je opisano u nastavku ovog izvješća)
- revizorskom metodologijom koja će maksimalno povećati vjerojatnost da ćemo utvrditi materijalno značajna pitanja
- inovativnom uporabom tehnologije kao integralnog dijela naše metodologije.

Za sveobuhvatnu revizorsku metodologiju, koju omogućuje najsuvremenija tehnologija, potreban je pravi tim ljudi. Zapošljavamo i razvijamo stručnjake za reviziju s kojima je lako surađivati i koji će pokazati razinu skepse i hrabrosti potrebnu za rješavanje potencijalnih problema. To postizemo trajnim i značajnim ulaganjem u edukaciju zaposlenika na godišnjoj razini, ali i kulturom u kojoj naši ljudi znaju da se kvaliteta cijeni iznad svega.

Vrlo ozbiljno shvaćamo sve propuste, a značajne izazove temeljito istražujemo na najvišoj razini tvrtke. U slučaju kada se takve situacije pojave, iz njih uvijek nešto možemo naučiti za budućnost i ulažemo u stalno poboljšanje.

Naša predanost kvaliteti revizije povećava razinu povjerenja ako je učinimo transparentnom pa se nadamo da će mnogi naš dionici pročitati ovo izvješće. Drugi ključan dio našeg pristupa transparentnosti vidljiv je u proširenim izvješćima revizora koja izdajemo za društva koja kotiraju na burzama i subjekte od javnog interesa u EU.

U ovim proširenim izvješćima revizora iznosimo pojedinosti o našem opsegu i pristupu reviziji, značajnosti, utvrđenim područjima rizika i način na koji je naša revizija na njih odgovorila. Za neka od ovih područja, primjerice značajnost, namjerno smo proširili opseg objava. Odlučili smo se za pristup prema kojem ove podatke dobrovoljno iznosimo u velikoj većini naših mišljenja, za razliku od većine ostalih društava na tržištu.

Osvrt na buduća zbivanja

Što se tiče budućnosti, može se primijetiti sveprisutna dominacija utjecaja tehnoloških promjena. U određenim se krugovima vjeruje da razvoj strojeva s umjetnom inteligencijom znači da je budućnost nekih stručnjaka, uključujući pružatelje usluga revizije i računovodstvenog poslovanja, mračna i da ćemo uskoro biti nepotrebni.

Smatramo da je važno mogućnostima i prijetnjama tehnologije prići otvorenog uma. Transformirajući i unapređujući poslovanje moći ćemo se mijenjati i prilagođavati, ali samo na način da ostanemo otvoreni za radikalne promjene, istovremeno zadržavajući našu temeljnu svrhu.

I nadalje ćemo ljudske vrijednosti i etiku ugrađivati u subjektivne prosudbe, unapređujući kvalitetu i učinkovitost revizije korištenjem tehnika velikih skupova podataka i strojnog učenja.

Započeli smo objašnjavanjem revizorskih usluga danas, a završili smo raspravom o tome kako bi revizija mogla imati još važniju ulogu u budućnosti. Ponosni smo što možemo preuzeti odgovornost da budemo profesionalci na području revizije koji se bave složenim problemima i izazovima u današnjem svijetu koji se stalno mijenja. Nastavit ćemo ulagati u budućnost usluga revizije uz daljnji predani rad na našem cilju – izgradnji povjerenja u društvu i rješavanju važnih problema.

3. Upravljanje i pravna struktura

3.1. Upravljanje

Unutar grupacije društava članova PwC-a srednje i istočne Europe, koja obuhvaća 29 zemalja, uspostavljen je matični upravljački sustav. Svake 4 godine svaki partner ima pravo glasa u izboru izvršnog direktora PwC-a srednje i istočne Europe koji imenuje Upravu koja uključuje predstavnike geografskih područja i poslovnih linija te voditelja poslovanja. Ova Uprava odgovorna je za postavljanje općih poslovnih ciljeva i osiguravanje usklađenosti s PwC-ovim međunarodnim politikama.

Politike i poslovne ciljeve svake osnovne linije poslovanja (revizija, porezi, pravno i poslovno savjetovanje) postavlja tim za upravljanje linijom poslovanja na globalnoj razini.

Nadzor nad Regionalnom upravom obavlja u ime partnera izabrano Regionalno vijeće partnera koje odobrava ključne politike i odluke koje utječu na sve partnere i svako društvo.

Na čelu PwC-a Hrvatska je Uprava koja se sastoji od predsjednika i dva člana Uprave koje imenuje skupština. Uprava je odgovorna za upravljanje društvom i njegovo zastupanje.

3.2. Pravna struktura

PricewaterhouseCoopers d.o.o. za reviziju i konzalting, Zagreb, Hrvatska („PwC Hrvatska”) jest društvo s ograničenom odgovornošću koje je osnovano 1. srpnja 1998. godine i registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu (Zagreb, Heinzelova 70, reg.br. Tt-99/7257-2). Krajnji vlasnici navedenog društva jesu partneri PwC-a u našim društvima članovima. Vlasništvo nad PwC-om Hrvatska dijele društvo PricewaterhouseCoopers sp.z.o.o., registrirano u Poljskoj s 90% udjela i PricewaterhouseCoopers Services d.o.o. registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu s 10% udjela.

PwC-ova društva članovi su društva PricewaterhouseCoopers International Limited.

PwC Hrvatska surađuje s drugim društvima članovima iz država srednje i istočne Europe u svrhu pružanja usluga lokalnim i zajedničkim međunarodnim klijentima koji posluju u našoj regiji. Za organizaciju ove suradnje odgovoran je regionalni upravljački tim koji, osim što osigurava da ta regionalna društva poštuju politike i procedure PwC Internationala (PwCIL), omogućuje razmjenu resursa, provedbu politika upravljanja rizicima i standarda kvalitete.

Svako nacionalno društvo član također ima svoju vlastitu lokalnu strukturu upravljanja u skladu s pravnim zahtjevima i zahtjevima poslovanja. Ova pravna struktura i organizacija mreže svakom društvu članu osiguravaju fleksibilnost i autonomiju da brzo i djelotvorno odgovori na uvjete lokalnog tržišta. Također odražava činjenicu da regulatorne vlasti u većini zemalja dodjeljuju pravo obavljanja revizorske djelatnosti tuzemnim društvima u kojima lokalno ovlaštene profesionalni revizori (ili u Europskoj uniji kombinacija revizora i/ili revizorskih društava iz Europske unije) imaju barem većinsko vlasništvo i kontrolu.

3.3. PwC mreža

PwC je brend pod kojim društva članovi PricewaterhouseCoopersa International Limited (PwCIL) posluju i pružaju profesionalne usluge. Ova društva zajedno čine PwC-ovu mrežu. 'PwC' često označava pojedinačna društva unutar PwC-ove mreže ili neke ili sve njih zajedno.

U mnogim dijelovima svijeta, zakon nalaže da društva za pružanje računovodstvenih usluga budu u lokalnom vlasništvu i neovisna. Iako se regulatorni stavovi o ovom pitanju mijenjaju, društva članovi PwC-ove mreže ne posluju i trenutno ne mogu poslovati kao multinacionalne korporacije. PwC-ova mreža nije globalno partnerstvo, jedinstveno društvo ili multinacionalna korporacija.

Iz tih razloga, PwC-ova mreža sastoji se od društava koje su zasebne pravne osobe.

PricewaterhouseCoopers International Limited

Društva unutar mreže surađuju s ciljem pružanja kvalitetnih usluga klijentima diljem svijeta. Društva unutar PwC-ove mreže članovi su, ili su drugačiji način povezana s društvom PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), društvom s ograničenom odgovornošću registriranom u Ujedinjenom Kraljevstvu. PwCIL ne pruža računovodstvene ili druge usluge klijentima. Njegova svrha je koordinacija društava članova PwC-ove mreže. Usredotočujući se na ključna područja kao što su strategija, brend, rizici i kvaliteta, Tim za upravljanje mrežom i Uprava PwCIL-a razvijaju i provode politike i inicijative kako bi, po potrebi, ostvarili zajednički i koordinirani pristup pojedinih društava članova kada je to prikladno. Društva članovi PwCIL-a mogu se služiti nazivom PwC i koristiti resurse ostalih društava članova i/ili osigurati pružanje profesionalnih usluga od strane ostalih društava članova i/ili ostalih subjekata. Zauzvrat se društva članovi obvezuju na poštivanje određenih zajedničkih politika i standarda PwC-ove mreže, kako ih propisuje PwCIL.

PwC-ova mreža nije jedinstveno međunarodno partnerstvo, a društva članovi PwC-ove mreže ni na koji drugi način nisu partneri u pravnom smislu. Zakonski registrirani nazivi mnogih društava članova sadržavaju „PricewaterhouseCoopers“, međutim njihov vlasnik nije PwCIL. Društvo član ne može djelovati kao zastupnik PwCIL-a ili drugog društva člana, ne može obvezati drugo društvo člana i odgovorno je isključivo za vlastita djela ili propuste te ne snosi odgovornost za djela ili propuste PwCIL-a ili bilo kojeg drugog društva člana. Isto tako, PwC ne može djelovati kao zastupnik društva člana, ne može obvezati društvo člana i odgovorno je isključivo za vlastita djela ili propuste. PwCIL nema pravo ili mogućnost kontrole bilo kojeg društva člana u pogledu donošenja profesionalnih prosudbi.

Upravljačka tijela PwCIL-a jesu:

- **Globalna uprava** koja je odgovorna za upravljanje PwCIL-om, nadziranje rada Tima za upravljanje mrežom i odobravanje standarda mreže. Uprava nema vanjsku ulogu. Članove Uprave biraju svake četiri godine partneri iz svih društva članova PwC-a diljem svijeta.
- **Tim za upravljanje mrežom** koji je odgovoran za uspostavljanje opće strategije PwC-ove mreže i standarda na čije se poštivanje obvezuju društva članovi PwC-a.
- **Strateško vijeće** koje se sastoji od čelnih ljudi najvećih društava članova PwC-a i regija unutar mreže, dogovara strateški smjer mreže i olakšava usklađivanje za potrebe provedbe strategije.
- **Tim za globalno upravljanje** postavlja Tim za upravljanje mrežom kojemu je Tim za globalno upravljanje odgovoran. Njegovi su članovi odgovorni za upravljanje timovima sastavljenima od zaposlenika društva članova mreže radi koordinacije aktivnosti u svim segmentima poslovanja.

Nick Kós, aktualni glavni izvršni direktor PricewaterhouseCoopersa srednje i istočne Europe član je Strateškog vijeća i održava odnose s Timom za upravljanje mrežom. Glavna izvršna direktorica PwC-a srednje i istočne Europe za razdoblje koje je završilo 30. lipnja 2018. bila je Olga Grygier-Siddons.

4. Upravljanje kvalitetom s ciljem postizanja poslovne izvrsnosti

Naš cilj i strategija pružanja usluga revizije i računovodstvenih usluga počivaju na pružanju usluga najviše kvalitete, što uključuje jačanje povjerenja naših klijenata i osiguravanje transparentnosti, kako na tržištima kapitala, tako i u društvu općenito.

Kako bi PwC Hrvatska provelo ovu strategiju, PwC-ova mreža uspostavila je okvir za upravljanje kvalitetom koji podrazumijeva da je upravljanje kvalitetom uključeno u poslovne procese i procese upravljanja rizicima čitave tvrtke. Ovaj okvir predstavlja opći cilj postizanja kvalitete usluga revizije i računovodstvenog poslovanja koji podrazumijeva postojanje potrebnih kapaciteta u našoj organizaciji i poticanje zaposlenika na dosljednu primjenu naših metodologija, procesa i tehnologije u pružanju usluga na učinkovit i djelotvoran način kako bismo ispunili opravdana očekivanja naših klijenata i ostalih dionika.

Ovaj opći cilj postizanja kvalitete oslanja se na niz temeljnih ciljeva upravljanja kvalitetom, a naš sustav upravljanja kvalitetom (Quality Management System - QMS) potrebno je osmisliti i provoditi na način da se ti ciljevi mogu postići s razumnom razinom uvjerenja.

Naš sustav upravljanja kvalitetom na području revizije temelji se na Međunarodnoj normi kontrole kvalitete 1 - "Kontrola kvalitete za tvrtke koje obavljaju reviziju i uvide u financijske izvješćaje i ostale angažmane s izražavanjem uvjerenja i povezanih usluga" (ISQC 1) koju je izdao Odbor za međunarodne standarde revizije i izražavanja uvjerenja i standarda/smjernica Hrvatske revizorske komore. ISQC 1 se primjenjuje na tvrtke koje izvršavaju usluge revizije financijskih izvješćaja, izvješćavaju u vezi s investicijskim krugovima i pružaju druge računovodstvene usluge u vezi s aktivnostima o kojima se izvješćava u javnosti te su sukladno tome od javnog interesa. Cilj ISQC 1 je da tvrtka uspostavi i održava sustav kontrole kvalitete kako bi se pružilo razumno uvjerenje da:

- tvrtka i njezino osoblje udovoljavaju profesionalnim standardima te regulatornim i zakonskim zahtjevima; i
- su izvješćaji koje je izdala tvrtka ili ugovorni partneri prikladni u tim okolnostima

Naši detaljni postupci kontrole kvalitete sadržani su u PwC-ovom Priručniku o revizijama i PwC-ovim politikama i smjernicama za upravljanje rizicima. Navedene politike i smjernice su implementirane u našem svakodnevnom poslovanju.

Naš QMS temelji se na šest elemenata kontrole kvalitete utvrđenih u ISQC 1:

- odgovornost vodstva za kvalitetu rada
- etički zahtjevi
- postupci za prihvaćanje i nastavak odnosa s klijentima te specifićni angažmani
- ljudski resursi
- obavljanje angažmana
- nadzor

Poglavlja 4.1. do 4.9. u nastavku opisuju kako naš QMS sadrži sve gore navedene elemente. Određene elemente internog sustava kontrole kvalitete tvrtke revidira naš regulator. Politike i postupci koji tvore naš QMS su dokumentirani te postoji sustav praćenja koji vodstvu naše tvrtke omogućuje da razmotri u kojoj mjeri su politike i postupci učinkoviti. Redovito provodimo interni pregled strukture i operativne učinkovitosti našeg QMS-a. Osim toga, mreža PwC-a nadzire pridržava li se tvrtka Standarda za upravljanje rizicima mreže PwC-a. Ažuriranja i promjene internih sustava kontrole kvalitete tvrtke, kao i mjesta koja je potrebno pojaćati, priopćavaju se partnerima i zaposlenicima u sklopu obvezne edukacije i drugih tehnićkih sredstava komunikacije.

4.1. Vodstvo i odgovornost

PwC srednje i istoćne Europe posluje kao integrirano poslovanje pod Regionalnom upravom i kao jedna ekonomska skupina. Strategiju Raćunovodstvenih usluga, upravljaćki tim i strukturu izvješćavanja vodi Voditelj usluga revizije i raćunovodstvenog poslovanja srednje i istoćne Europe, uz podršku Regionalne skupine za upravljanje uslugama revizije i raćunovodstvenog poslovanja (RAMG) – primarne skupine za upravljanje uslugama revizije i raćunovodstvenog poslovanja. RAMG uključuje funkcionalne voditelje za pitanja Kvalitete i rizika, Partnera za reviziju /Voditelja usluga transformacije revizije i Voditelja usluga revizije i raćunovodstvenog poslovanja odabranih teritorija (uglavnom iz najvećih teritorija unutar SIE), dok su brojni teritoriji zastupani po imenovanim Voditeljima skupina za usluge revizije i raćunovodstvenog poslovanja.

Naše poštivanje kvalitete i naglasak koji na nju stavljamo dokazuju strukture i iskusno osoblje koje obavlja funkcije unutar odjela Rizika i kvalitete. RAMG je nadređen timu za upravljanje Rizikom i kvalitetom. Njime predsjedja Voditelj odjela revizije srednje i istoćne Europe, a sastoji se od Voditelja za kvalitetu SIE, Partnera za upravljanje kvalitetom SIE, Partnera za reviziju SIE i Voditelja usluga transformacije revizije SIE. Ova skupina održava redovne sastanke kako bi se dogovorili o ključnim pitanjima povezanim s rizikom i kvalitetom te redovito komunicira o riziku i kvaliteti s odjelom Revizije.

U srednjoj i istoćnoj Europi kvalitetu „diktiraju“ Regionalni i Teritorijalni upravljaćki tim, pri ćemu naglašavaju važnost postizanja kvalitete revizije. Iako je naglasak cijelo vrijeme na rastu i učinkovitosti, ti ciljevi ne umanjuju pitanja kvalitete i rizika koji zauzimaju važno mjesto u porukama rukovodstva. Naprotiv, upravljaćki tim jasno pokazuje da kvaliteta i učinkovitost nisu međusobno isključive.

Naša najnovija istraživanja Global People ukazuju na uglavnom dobre rezultate u područjima koja se odnose na kvalitetu, ljude i kulturu.

Ona također naglašavaju područje na kojemu možemo raditi u smislu radnog opterećenja naših ljudi. Aktivno sudjelujemo u nekoliko aktivnosti kako bismo osigurali da radna opterećenja naših ljudi budu razumna. Godišnji pregledi portfelja za partnere i direktore omogućavaju nam da aktivno upravljamo zahtjevima koji se postavljaju našim voditeljima. Usredotočili smo se i na ubrzanje rada, čime možemo ravnomjernije rasporediti posao tijekom cijele godine i smanjiti neka od najvećih opterećenja.

Proaktivno odgovaramo na zaključke istraživanja Global People te stalno tražimo načine kako bismo postigli bolju ravnotežu posla i privatnog života, a tražimo i druge načine kako bismo motivirali zaposlenike te time poboljšali stope zadržavanja. I dalje ćemo nastojati ostvariti poboljšanja na ovom području i sljedeće godine.

4.2. Etički zahtjevi

U PwC-u se pridržavamo temeljnih načela Etičkog kodeksa za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (International Ethics Standards Board for Accountants - IESBA) koji obuhvaćaju:

- a) **Integritet** - biti izravan i iskren u svim profesionalnim i poslovnim odnosima.
- b) **Objektivnost** - ne dopustiti da pristranost, sukob interesa ili neželjeni utjecaj drugih nadjačaju profesionalne ili poslovne prosudbe.
- c) **Profesionalna kompetencija i dužna pažnja** - održavati stručna znanja i vještine na razini potrebnoj za pružanje kompetentne stručne usluge klijentu ili poslodavcu, koja se temelji na trenutnom razvoju prakse, zakonodavstva i tehnike te postupanje s dužnom pažnjom i u skladu s primjenjivim tehničkim i profesionalnim standardima.
- d) **Povjerljivost** - poštivati povjerljivost informacija dobivenih na temelju profesionalnih i poslovnih odnosa, odnosno ne otkrivati takve informacije trećim stranama bez odgovarajućeg i izričitog ovlaštenja, osim ako ne postoji zakonsko ili profesionalno pravo ili dužnost njihovog otkrivanja niti koristiti takve informacije radi stjecanja osobne koristi profesionalnog računovođe ili trećih strana.
- e) **Profesionalno ponašanje** – pridržavati se relevantnih zakona i propisa i izbjegavati bilo kakvih radnji koje diskreditiraju struku.

Nadalje, Standardi naše Mreže koji se primjenjuju na sve tvrtke Mreže obuhvaćaju niz područja, uključujući etiku i poslovno ponašanje, neovisnost, sprječavanje pranja novca, pravo tržišnog natjecanja/zabranu tržišnog natjecanja, sprječavanje korupcije, zaštitu podataka, poreze tvrtke i partnera, zakone o sankcijama, unutarnju reviziju i trgovanje povlaštenim informacijama. Sukladnost s tim etičkim zahtjevima shvaćamo nadasve ozbiljno te težimo prihvaćanju suštine, a ne samo slova tih zahtjeva. Svi partneri i zaposlenici redovito sudjeluju u obveznim edukacijama i procjenama te predaju godišnje izvještaje o sukladnosti, u okviru edukacije kojom se podupire pravilno razumijevanje etičkih zahtjeva u skladu s kojima poslujemo. Partneri i zaposlenici podržavaju i pridržavaju se standarda koje je razvila Mreža PwC-a, a vodstvo PwC-a Hrvatska nadzire pridržavanje tih obveza.

PwC Hrvatska usvojio je Standarde Mreže PwC-a koji uključuju Kodeks ponašanja i srodne politike koje jasno opisuju ponašanje koje se očekuje od naših partnera i drugih stručnjaka - ponašanje koje će nam omogućiti da zaslužimo povjerenje koje tražimo. Zbog različitih situacija s kojima se mogu suočiti naši stručnjaci, naši standardi pružaju smjernice u širokom rasponu okolnosti, no sve sa zajedničkim ciljem – učiniti ispravnu stvar.

Nakon zapošljavanja, zaposlenici i partneri PwC-a Hrvatska dobivaju elektronički primjerak PwC-ovog Globalnog kodeksa ponašanja – prilaže se uz Potvrde sukladnosti novih zaposlenika. Od svih zaposlenika i partnera se očekuje da žive prema vrijednostima izraženim u kodeksu tijekom svoje profesionalne karijere.

Voditelj odjela za etiku i poslovno ponašanje srednje i istočne Europe nadgleda pitanja povezana s etikom. Osim toga, u svakoj državi SIE postoji lokalni Tim za etiku i poslovno ponašanje na čelu s lokalnim Voditeljem etike i poslovnog ponašanja. Primarna uloga Voditelja poslovnog ponašanja jest poticati kulturu etike na njihovom teritoriju potiče etike i pomoći u usklađivanju s Etikom i poslovnim ponašanjem koja je sastavni dio Standarda etike i sukladnosti Mreže, uključujući:

- Uspostavljanje odgovarajućeg „primjera s vrha“ kroz komunikaciju vodstva
- Uspostavljanje kanala za prijavljivanje nepravilnosti bez straha od osвете i poticanje odgovarajućih istraga
- Edukacija svih partnera i zaposlenika o Kodeksu ponašanja i dodatnim lokalnim politikama
- Poticanje odgovornosti društava članova da „učine ispravnu stvar“ te da djeluju s integritetom; razgovor s objektivnim sugovornikom, prema potrebi
- Stalna informiranost o nadolazećim problemima i vodećim vanjskim poslovnim praksama na području etike te pružanje podrške vodstvu u procjeni i upravljanju slabostima unutar njihovog područja odgovornosti
- Proaktivno razvijanje praksi pod njihovom odgovornošću sukladno regulatornim i poslovnim promjenama
- Razvijanje strategija kao odgovor na trendove, uključujući rezultate lokalnih istraživanja PwC-a Global People i podatke telefonske linije za prijavu etičkih nepravilnosti te suradnja među različitim funkcijama teritorija s ciljem poboljšanja ponašanja
- Uzorno ponašanje koje može poslužiti kao primjer za etično postupanje koje je u skladu sa svrhom i vrijednostima PwC-a

Ova uloga ima izravan pristup vodstvu, uključujući i Glavne partnere za državu (Country Managing Partner - CMP) i utječe na važne odluke koje će imati učinak na strategiju teritorija.

Ključni elementi programa Etike i poslovnog ponašanja su:

- periodička komunikacija s partnerima i zaposlenicima;
- usavršavanje novih partnera i zaposlenika, kao i usavršavanje nakon promjene položaja te osposobljavanje radi osvježavanja znanja;
- telefonska linija za etiku SIE koja omogućuje anonimno slanje upita odabranom Voditelju poslovnog ponašanja. Osim anonimne telefonske linije za prijavu nepravilnosti SIE, postoji i globalni alat za povjerljivu komunikaciju. Kontakt se može ostvariti anonimno.
- provođenje etičkih istraga sukladno Politici za pritužbe i optužbe srednje i istočne Europe.

Politika za pritužbe i optužbe SIE utvrđuje protokole za izvještavanje i istragu etičkih problema. Kada se prijavljuje ili nekako drukčije sumnja u potencijalnu neusklađenost s našim Kodeksom ponašanja, poduzima se istraga i, gdje je to prikladno, problem se rješava. Sva etička pitanja moraju biti riješena. Partneri i zaposlenici se potiču da prijavljuju i izražavaju zabrinutost oko etičkih pitanja na pošten i iskren način te uz izražavanje poštovanja. PwC se zalaže za zaštitu pojedinaca od odmazde. Ako se tijekom etičke istrage utvrde manjkavosti u sustavima ili politikama tvrtke, potrebno ih je riješiti.

PwC SIE ima regionalni alat dostupan svim partnerima i zaposlenicima koji omogućava slanje anonimnih upita odabranom timu za etiku i poslovno ponašanje. Osobe izvan PwC-a, uključujući zaposlenike naših klijenata, mogu podnijeti anonimni upit putem globalnog komunikacijskog alata PwC-a dostupnog na <http://pwc.com>.

4.3. Neovisnost

Kao revizori financijskih izvještaja i pružatelji drugih vrsta profesionalnih usluga, društva članovi PwC-a i njihovi partneri i zaposlenici dužni su se pridržavati temeljnih načela objektivnosti, integriteta i profesionalnog ponašanja. U odnosu na revizorske klijente, neovisnost se oslanja na te zahtjeve. Usklađenost s tim načelima temeljna je za pružanje usluga tržištima kapitala i našim klijentima.

PwC-ova Globalna politika o neovisnosti, koja se temelji na IESBA-ovom Etičkom kodeksu za profesionalne računovođe, sadrži minimalne standarde i procese koje su društva članovi PwC-a odlučila poštivati, uključujući procese koje je potrebno slijediti kako bi zadržali neovisnost od klijenata, kada je to potrebno.

PwC Hrvatska ima određenog partnera (koji je poznat kao „Regionalni voditelj za neovisnost“ ili RIL) s odgovarajućim radnim stažom i ugledom koji je odgovoran za provedbu PwC-ove Globalne politike o neovisnosti, uključujući upravljanje povezanim procesima neovisnosti i pružanje podrške poslovanju. Partnera podržava tim stručnjaka za neovisnost. RIL podnosi izvještaje izravno Glavnom voditelju za upravljanje rizicima središnje i istočne Europe.

Politike i prakse neovisnosti

PwC-ova Globalna politika o neovisnosti obuhvaća, između ostalog, sljedeća područja:

- osobnu neovisnost i neovisnost poduzeća, uključujući politike i smjernice za posjedovanje financijskih interesa i drugih financijskih aranžmana, npr. bankovni računi i zajmovi partnera, zaposlenika i tvrtke i planovi mirovinskog osiguranja;
- naknade za nerevizorske usluge. Politika se oslanja na Izjave o dopuštenim uslugama (Statements of Permitted Services - SOPS), koje pružaju praktične smjernice o primjeni politike u odnosu na nerevizorske usluge revizorskim klijentima; i
- poslovne odnose, uključujući politike i smjernice o zajedničkim poslovnim odnosima (kao što su zajednički pothvati i zajednički marketing) te o kupnji dobara i usluga stečenih u okviru redovnog poslovanja.

Osim toga, postoji Politika upravljanja rizikom Mreže koja upravlja zahtjevima neovisnosti vezanim za rotaciju ključnih partnera u reviziji.

Te su politike i postupci osmišljeni kako bi pomogli PwC-u da udovolji odgovarajućim profesionalnim i regulatornim standardima neovisnosti koji se primjenjuju na pružanje usluga revizije. Politike i prateće smjernice pregledavaju se i revidiraju kada dođe do izmjena kao što su ažuriranja zakona i propisa ili kao odgovor na operativna pitanja.

Alati povezani s neovisnošću

Kao članica PwC-ove mreže, PwC Hrvatska ima pristup nizu alata koji podržavaju društva članove PwC-a i njihove zaposlenike u izvršavanju i poštivanju naših politika i postupaka neovisnosti. Oni uključuju:

- Središnja baza (The Central Entity Service - CES), koja sadrži informacije o poslovnim subjektima, uključujući revizorske klijente koji su subjekti od javnog interesa i klijente koji podliježu mjerama ograničavanja američke Komisije za vrijednosnice i burzu i povezane vrijednosne papire koje izdaju. CES pomaže pri utvrđivanju statusa neovisnosti klijenata društva člana prije ulaska u novi nerevizorske angažman ili poslovni odnos. Ovaj sustav podupire „Popis neovisnosti“ te osigurava podatke potrebne za Kontrolnu točku neovisnosti;
- „Kontrolna točka neovisnosti“, koja omogućuje prethodno odobrenje vrijednosnih papira kojima se javno trguje od strane svih partnera i rukovodećeg osoblja prije stjecanja te bilježi njihove kasnije kupnje i prodaje. U slučaju kada društvo član PwC-a stekne novog revizorskog klijenta, ovaj sustav automatski obavještava one koji posjeduju vrijednosne papire tog klijenta o nužnosti prodaje vrijednosnice u slučaju da je to potrebno;
- Autorizacija usluga (Authorisation for Services - AFS), globalni sustav koji olakšava komunikaciju između voditelja angažmana nerevizorske usluga i voditelja revizorskog angažmana, koji dokumentira potencijalne prijetnje za neovisnost usluge i predložene zaštitne mjere te služi kao evidencija pregleda od strane partnera na reviziji te kao zaključak o prihvatljivosti usluge; i
- Globalnu bazu prijava o povredama koja je uspostavljena s ciljem korištenja u svrhu prijavljivanja bilo kakvih povreda propisa o neovisnosti vanjskog revizora (npr. onih propisanih odredbama ili zahtjevima struke) gdje povreda ima prekogranične posljedice (npr. ako dođe do povrede na jednom području koje utječe na revizorski odnos na nekom drugom području).

PwC Hrvatska također ima niz sustava specifičnih za Hrvatsku koji uključuju:

- Sustav za praćenje rotacije koji nadzire usklađenost PwC-a Hrvatska s politikama revizorske rotacije, voditelje angažmana društva člana, ostale ključne partnere na reviziji [zaposlenike na višoj razini] uključene u reviziju; te
- Bazu podataka (BRITS – Sustav za praćenje neovisnosti poslovnih odnosa) koji bilježi sve odobrene zajedničke poslovne odnose u koje je ušla tvrtka PwC Hrvatska. Predmetni odnosi pregledavaju se svakih šest mjeseci kako bi se osigurala njihova trajna dopustivost.

Edukacija o neovisnosti i potvrde neovisnosti

PwC Hrvatska omogućuje svim partnerima i zaposlenicima godišnju ili kontinuiranu edukaciju o pitanjima neovisnosti. Edukacija je obično usmjerena na edukaciju prilikom promjene položaja ili uloge koja se odnosi na promjenu položaja ili uloge, promjene politike ili vanjske regulacije i, prema potrebi, pružanje usluga. Partneri i zaposlenici prolaze godišnju računalnu edukaciju na području rizika i kvalitete o politici neovisnosti PwC-a Hrvatska i povezanim temama. Osim toga, edukacija licem u lice provodi se s članovima odjela po potrebi od strane stručnjaka PwC-a Hrvatska za neovisnost te timova za rizik i kvalitetu.

Svi partneri i zaposlenici odjela dužni su popuniti godišnju potvrdu o sukladnosti, čime potvrđuju svoju usklađenost sa svim aspektima politike o neovisnosti tvrtke, uključujući njihovu osobnu neovisnost. Osim toga, svi partneri potvrđuju da su sve nerevizorske usluge i zajednički poslovni odnosi za koje su odgovorni u skladu s politikom tvrtke te da su pri prihvaćanju tih angažmana i zajedničkih poslovnih odnosa slijedili potrebne procese. Ove godišnje potvrde nadopunjuju se potvrdama o razini angažmana za nerevizorski angažmane i sve vrste usluga koje se pružaju revizorskim klijentima.

Praćenje neovisnosti i disciplinska politika

PwC Hrvatska odgovoran je za praćenje učinkovitosti svog sustava kontrole kvalitete u upravljanju sukladnošću sa zahtjevima neovisnosti. Uz prethodno opisane potvrde, u okviru ovog praćenja PwC obavlja:

- Ispitivanje sukladnosti kontrola i procesa neovisnosti;
- Ispitivanje sukladnosti osobne neovisnosti na slučajno odabranom uzorku partnera i odabranih direktora kao sredstvo za praćenje usklađenosti s politikama neovisnosti; te
- Godišnju procjenu poštivanja standarda PwC-ove mreže za neovisnost u upravljanju rizicima od strane pojedinog društva člana.

Rezultati praćenja i testiranja PwC-a Hrvatska redovito se prijavljuju upravi PwC-a srednje i istočne Europe.

PwC srednje i istočne Europe ima stegovne politike i mehanizme koji potiču poštivanje politika i procesa neovisnosti i koje zahtijevaju prijavljivanje i rješavanje bilo kakvih povreda zahtjeva neovisnosti.

To bi uključilo raspravu s revizorskim odborom klijenta o prirodi povrede, procjenu utjecaja povrede na neovisnost društva člana i potrebu za zaštitni mjerama u svrhu održavanja objektivnosti. Iako većina povreda nije značajna i može se pripisati propustu, sve se povrede ozbiljno shvaćaju i istražuju, prema potrebi. Društvo član se također pridržava dodatnih lokalnih zahtjeva koji se odnose na prijavljivanje povreda. Istraživanja svih utvrđenih povreda politika neovisnosti također služe za utvrđivanje potrebe za poboljšanjima u sustavima i procesima PwC-a Hrvatske te za dodatno vodstvo i edukaciju.

Rotacija ključnih partnera i zaposlenika za usluge revizije

U pogledu revizije poslovnog subjekta od javnog interesa, pojedinac ne smije biti ključni revizorski partner (key audit partner - KAP) duže od sedam godina. Nakon tog vremena, pojedinac ne smije biti član angažiranog tima za reviziju ili biti KAP klijentu tri godine. Tijekom tog razdoblja, pojedinac ne smije sudjelovati u reviziji poslovnog subjekta, pružati usluge kontrole kvalitete za angažman, konzultirati se s angažiranim timom ili klijentom u vezi s tehničkim ili industrijskim pitanjima, transakcijama ili događajima ili na drugi način izravno utjecati na ishod angažmana. Isto se pravilo primjenjuje i na ovlaštenog revizora imenovanog od strane klijenta. Društvo član je uspostavilo odgovarajući mehanizam postupne rotacije u odnosu na članove tima najviše razine uključenog u zakonsku reviziju, u najmanju ruku uključujući osobe koje su registrirane kao ovlašteni revizori. Mehanizam postupne rotacije primjenjuje se u fazama na razini pojedinaca, a ne cijelog angažiranog tima.

4.4. Izjava Uprave o politikama i provjeri neovisnosti

Uprava PwC-a Hrvatska izjavljuje da su procedure za uspostavljanje neovisnosti usklađene s primjenjivim propisima.

Posljednji interna provjera neovisnosti obavljena je na razini regije PwC-a u srednjoj i istočnoj Europi u svibnju 2018. godine.

4.5. Proces prihvaćanja i zadržavanja klijenata

Razmatranja u prihvaćanju i zadržavanju odnosa s klijentom

Naša načela za utvrđivanje hoćemo li prihvatiti novog klijenta ili nastaviti s pružanjem usluga postojećem klijentu ključna su za osiguranje kvalitete za koju smatramo da ide ruku pod ruku s našim ciljem da izgradimo povjerenje u društvu. Uspostavili smo politike i postupke za prihvaćanje odnosa s klijentima i revizorskih angažmana koji u obzir uzimaju jesmo li sposobni za obavljanje angažmana te imamo li potrebne kapacitete, uključujući vrijeme i resurse, možemo li ispuniti relevantne etičke zahtjeve, uključujući i neovisnost, te jesmo li na odgovarajući način razmotrili integritet klijenta. Ponovno procjenjujemo ta razmatranja u određivanju bismo li trebali nastaviti s angažmanom klijenta te uspostaviti politike i postupke vezane uz povlaćenje iz angažmana ili odnosa s klijentom kada je to potrebno.

Prihvaćanje i zadržavanje klijenta i angažmana

PwC Hrvatska proveo je postupak za identificiranje prihvatljivih klijenata na temelju vlastitih sustava za podršku mreže PwC-a u odlučivanju o prihvaćanju i zadržavanju revizorskih klijenata (pod nazivom Prihvaćanje i zadržavanje ("A&C")). A&C pospješuje odlučnost od strane angažiranog tima, stručnjaka za poslovno upravljanje i upravljanje rizikom, o tome može li se upravljati rizicima povezanim s postojećim klijentom ili potencijalnim klijentom te treba li PwC biti povezan s određenim klijentom i njegovom upravom. Točnije, ovaj sustav omogućuje:

- **Angažiranim timovima:**
  - da dokumentiraju razmatranje pitanja koja zahtijevaju profesionalni standardi vezani uz prihvaćanje i zadržavanje;
  - da identificiraju i dokumentiraju probleme ili čimbenike rizika i njihovo rješavanje, npr. putem konzultacija, prilagodbom plana resursa ili revizorskih pristupa ili utvrđivanjem drugih zaštitnih mjera za ublažavanje utvrđenih rizika ili odbijanjem obavljanja angažmana; te
  - da olakšaju procjenu rizika povezanih s prihvaćanjem ili zadržavanjem klijenta i angažmana;
- **Društvima članovima (uključujući vodstvo društva članova i upravljanje rizikom):**
  - da olakšaju procjenu rizika povezanih s prihvaćanjem ili zadržavanjem klijenata i angažmana;
  - da osiguraju pregled rizika povezanih s prihvaćanjem ili zadržavanjem klijenata i angažmana u cijelom portfelju klijenata; te
  - da razumiju metodologiju, osnove i minimalna razmatranja koja su sva druga društva članovi u mreži primjenjivala u procjeni prihvaćanja i zadržavanja.

Gornji sustav oslanja se na Panele za prihvaćanje većih klijenata i ostalih klijenata s višim rizikom. Paneli za prihvaćanje sastoje se od 3 iskusna neovisna partnera (od kojih je jedan partner za upravljanje rizicima) koji razmatraju niz relevantnih čimbenika prije odobravanja ili neodobravanja novog revizorskog klijenta. Slični paneli održavaju se za stalne klijente u slučaju kad je klijent svrstan u kategoriju „višeg rizika“. K tome, u određenim slučajevima odluka o prihvaćanju klijenta uputit će se PwC-ovom Vijeću za rizike srednje i istočne Europe kojim predsjedava PwC-ov Glavni voditelj za rizike u regiji srednje i istočne Europe.

4.6. Ljudski potencijali

Čvrsto vjerujemo da su ljudi naša najveća prednost. Njihove tehničke vještine i poslovne kvalitete temelj su uspjeha tvrtke. Kao organizacija čija je svrha izgradnja povjerenja u društvu i rješavanje važnih problema, imamo dosljedan pristup zapošljavanju, osposobljavanju i razvoju, procjeni rada, nagrađivanju i napredovanju u karijeri, koji se temelji na modelu PwC Professional, modelu globalnog vodstva koji počiva na pet svojstava: vodstvo u cjelini, tehničke sposobnosti, poslovnu pronicljivost, globalnu pronicljivost i odnose. On određuje kakvi trebamo biti i na što se i dalje trebamo usredotočiti kako bismo zadovoljili očekivanja naših klijenata i dosljedno pružali izvrstan rad u svijetu koji se stalno mijenja.

Zapošljavanje

Naš cilj je zapošljavanje i zadržavanje najboljih i najpametnijih ljudi koji dijele strast za isporukom visokokvalitetnog rada. Održavamo najviše standarde i za diplomante i zaiskusne nove zaposlenike, uz usklađivanje kriterija odabira s modelom PwC Professional kako bismo zakoračili izvan granica puke tehničke kompetencije i odabrali najbolje ljude na temelju određenih crta ponašanja i osobnih kvaliteta.

Ocjena radnog učinka

Svake godine provodimo procjene radnog učinka na svim razinama tvrtke. Kriteriji koji se odnose na očekivane sposobnosti, kompetentnost i predanost etičkim načelima za vrednovanje profesionalnog osoblja utvrđeni su na temelju pet svojstava iz modela PwC Professional te Godišnjeg radnog učinka. Model PwC Professional opisuje specifične pokazatelje i ponašanja koja se očekuju od zaposlenika PwC-a na svakoj upravljačkoj razini s obzirom na njihovu poslovnu pronicljivost, tehničke sposobnosti i ostale vještine.

Njegovujemo kulturu povratnih informacija i potičemo Partnere i zaposlenike da u stvarnom vremenu daju povratne informacije svojim kolegama, podređenima i nadređenima - kako putem formalnih kanala (Snapshot, Workday) tako i neformalno. Povratne informacije o radu bit će uključene u godišnji ciklus procjene učinka i poslužit će kao temelj za stalno poboljšavanje rada naših zaposlenika i kvalitete posla koji obavljaju.

Radni učinak ocjenjujemo na temelju pojedinačnih godišnjih ciljeva, kao i ponašanja pokazanog tijekom ciklusa. Rezultati procjene učinka utječu na odluke o promaknuću i isplati naknada.

Održavanje rada visoke kvalitete dovodi do bržeg napredovanja u karijeri i veće plaće, dok slabiji radni učinak znači sporiji napredak, a nezadovoljavajući radni učinak rješava se korektivnim mjerama.

Koristimo dosljednu ljestvicu / sustav ocjenjivanja zaposlenika u kojem iz svake ocjene proizlazi određena promjena. Princip je sljedeći:

- razina radnog učinka (na ljestvici od 1 do 5 gdje je 5 najniža ocjena) dovodi do isplate bonusa,
- potencijalna ocjena (ljestvica od 3 razine: visoka, srednja, niska) dovodi do procjene zaposlenika (to se odnosi na zaposlenike na upravljačkoj razini i više).

Naknada

Postoje unaprijed određeni „platni razredi“ za svaku razinu zaposlenika koji se temelje na ulogama i odgovornostima. Međutim, postoje dodatni čimbenici koji utječu na osnovnu plaću i bonus: stanje gospodarstva na lokalnom tržištu, prihodi tvrtke i tima, te priznavanje rezultata pojedinca. Pojedinačna osnovna plaća također ovisi o sposobnostima zaposlenika i napretku unutar upravljačkih razina.

Raspoređivanje angažiranih timova

Svaki voditelj angažmana dužan je, u dogovoru s drugima, po potrebi, osigurati da partneri i zaposlenici raspoređeni na angažmanu posjeduju stručnu kompetenciju i iskustvo koje je potrebno u tim okolnostima. Nadalje, na angažmanu imaju krajnju odgovornost za utvrđivanje opsega upravljanja, nadzora i pregleda rada mlađih zaposlenika kojima se rad delegira.

U slučaju potrebe, Voditelj revizije određenog lokalnog ureda, u suradnji s nadležnim partnerom za upravljanje rizicima, imenuje Pregledavatelja kontrole kvalitete angažmana.

Kontinuirano usavršavanje

Mi i ostala društva članovi PwC-ove mreže predani smo pružanju kvalitetnih revizija širom svijeta. Kako bi se maksimalno povećala dosljednost unutar mreže, formalni nastavni plan i program razvijen na razini mreže omogućava pristup materijalima za edukaciju koji pokrivaju PwC-ov revizorski pristup i alate, ažuriranja revizorskih standarda i njihovih implikacija te područja revizorskih rizika i područja poboljšanja.

Predmetno formalno učenje provodi se koristeći različite pristupe, koji uključuju pristup na daljinu, učenje u učionici i podršku na radnom mjestu. Nastavni plan i program podržava naš primarni cilj obrazovanja - kvalitetu revizije - i pruža našim zaposlenicima mogućnost izoštavanja profesionalne prosudbe, skepticizma, tehničkih i profesionalnih vještina.

Nastavni plan i program nam omogućuje da odaberemo kada ćemo organizirati različite edukacije na temelju lokalnih potreba. Modularni sadržaj, zajedno s drugim inovativnim pristupima učenja, formalno je priznala šira zajednica za poduku i učenje. PwC-ov program Učenje i usavršavanje prepoznala je 2016. godine Mreža korporativnog učenja (CLN)² dodijelivši mu međunarodnu nagradu 'Corporate University Best-in-Class' (CUBIC), a 2017. i 2018. godine PwC-ov program Učenje i usavršavanje osvojilo je srebrnu nagradu za izvrsnost Brandon Hall grupacije za „Najbolju strategiju korporativnog učenja“ © 2017, 2018 Brandon Hall Group, Inc.

Naš regionalni voditelj programa Učenja i razvoja (L&D) tada razmatra koje je dodatno usavršavanje prikladno - formalno i/ili neformalno - kako bi se odgovorilo na specifične lokalne potrebe putem videozapisa, radionica i foruma gdje bi zaposlenici mogli razmijeniti svoja iskustva. Uključivanje lokalnog sadržaja razmatra se u okviru aktivnosti pripreme nastavnog plana i programa.

U pogledu lokalnih aktivnosti učenja i razvoja povezanih s tehničkim usavršavanjem za reviziju, one su u potpunosti integrirane s procesima tehničkog usavršavanja za reviziju u regiji. Većinom predmetnih aktivnosti upravlja, provodi ih i nadgleda Regionalna revizorska skupina L&D („skupina AL&D“), s podacima našeg lokalnog L&D tima, kao i praksom, po potrebi (u smislu imenovanja, instruktora, organizacije događanja, prikupljanja dokumentacije itd.).

Skupina AL&D razvila je potrebne procese za rješavanje zahtjeva Globalne PwC-ove mreže, uključujući određivanje nastavnog plana i programa, imenovanja i nadgledanja izvršenja, procjene događanja i instruktora, odabir i pripremu instruktora. Stoga, većina naših potreba za obukom ispunjava se i pokriva u suradnji sa skupinom AL&D (i odražava standarde i smjernice PwC-ove mreže).

PwC Hrvatska nema specifične lokalne L&D politike u pogledu tehničke edukacije vezane uz reviziju, i postoji vrlo ograničeno prilagođavanje regionalnih materijala u vrlo specifičnim slučajevima, ako ih ima (samo nakon konzultacija s našom skupinom AL&D kako bi se osiguralo da će isti ispuniti ciljeve edukacije pojedinog tečajaja). Programima usavršavanja iz drugih skupina PwC-ove mreže također upravlja Regionalni tim za L&D. Oni uglavnom uključuju usavršavanje na području Međunarodnih standarda za financijsko izvještavanje (MSFI) putem tima za usluge računovodstvenog savjetovanja na globalnoj razini i razini SIE te američkih Globalno prihvaćenih revizorskih standarda/Globalno prihvaćenih računovodstvenih načela (US GAAS/GAAP) koristeći SIE Grupu za računovodstvo i izvještavanje prema američkim standardima.

Tamo gdje to zahtijevaju lokalni uvjeti, organiziramo lokalne sjednice, ad hoc radionice, sastanke za razmjenu i raspravu o specifičnim pitanjima (kao što su promjene lokalnih zakona itd.).

Isto tako, postoji regionalni nastavni plan i program razvijen za netehničke (poslovne) vještine koji uključuje mješavinu kombiniranog učenja i učenja u učionici. Njega organizira Lokalni tim za L&D na temelju regionalnih smjernica i materijala.

4.7. Kontinuirano usavršavanje ovlaštenih revizora

Uprava PwC-a Hrvatska izjavljuje da su, kao što je navedeno u prethodnom poglavlju o kvaliteti revizije, naši ovlašteni revizori u potpunosti uključeni u naš kontinuirani program usavršavanja. Uz sudjelovanje u interno osmišljenim programima usavršavanja naši ovlašteni revizori obvezni su sudjelovati i u godišnjem usavršavanju

4.8. Provođenje angažmana

Metodologija PwC Audit

Kao član PwC-ove mreže, PwC Hrvatska koristi PwC Audit, zajedničku revizorsku metodologiju i proces. Ova metodologija temelji se na Međunarodnim revizijskim standardima (ISA), uz dodatnu politiku i smjernice za PwC, gdje je to potrebno. Politike i postupci revizije PwC-a osmišljeni su kako bi olakšali provođenje revizija u skladu sa svim zahtjevima MRS-a koji su relevantni za svaki pojedinačni revizorski angažman. Naša zajednička revizorska metodologija pruža okvir koji omogućuje tvrtkama članicama PwC-a da dosljedno poštuju u svim pogledima odgovarajuće profesionalne standarde, propise i zakonske zahtjeve.

PwC-ov vodič za reviziju objašnjava metodologiju PwC-a. Vodič, zajedno s PwC-ovim tehnološkim alatima za podršku revizije, predlošcima i sadržajem, osigurava podršku angažiranim timovima kod provođenja revizije i angažmana za povezane usluge.

Aura

Kao član PwC-ove mreže, društvo PwC Hrvatska koristi Auru, aplikaciju koja omogućuje obavljanje PwC-ovih revizija i podržava njegovu revizorsku praksu. Angažiranim timovima osigurava aplikaciju koja obuhvaća širok raspon mogućnosti, uključujući ugrađene alate za promicanje kvalitete revizije, dosljednosti i jednostavnosti dokumentacije. Aura je također povezana s nizom drugih alata i aplikacija, stvarajući jedan radni prostor za rad za klijenta. Naš revizorski rad se planira, obavlja i dokumentira pomoću AURE koja podržava timove u učinkovitoj primjeni naše metodologije, stvaranjem transparentne veze između identificiranih rizika i posla koji je obavlja u svrhu rješavanja tih rizika, kao i pružanjem sveobuhvatnih mogućnosti upravljanja projektima.

Razvijena tehnologija

Nastavljamo ulagati u revizorsku tehnologiju koja doprinosi kvaliteti revizije i povećava našu sposobnost pružanja uvida našim klijentima. Naša tehnologija je izgrađena i primijenjena na globalnoj i regionalnoj razini, osiguravajući dosljednost diljem SIE i PwC-ove mreže.

Ovi novi alati koji poboljšavaju kvalitetu i učinkovitost revizije putem automatizacije, povezivanja i mobilnosti uključuju:

- *Aura Mobile* je mobilna verzija AURE koja korisnicima pruža ključne funkcije u hodu, bilo kada, bilo gdje. Angažirani timovi mogu na jednostavan način pratiti status zadataka unutar angažmana pomoću unaprjeđene konzole, pregledavati EGA-ove i upravljati mentorskim bilješkama, uključujući mogućnost pretvaranja glasovnog diktata u pisani tekst.
- *Connect Suite* je naš alat za tijek rada namijenjen suradnji, koji pruža brzu, učinkovitu i sigurnu razmjenu informacija s klijentima i revizorskim timovima tijekom cijelog revizorskog procesa.
  - *Connect* prati stanje zahtjeva i informacija između naših klijenata i angažiranog tima u stvarnom vremenu. *Connect* nama i našim klijentima omogućuje vidljivost kako bismo u hodu mogli provjeriti napredak pomoću konsolidirane konzole koja prikazuje sve lokacije, digitalizaciju pitanja povezanih s angažmanom i automatizirane ključne pokazatelje uspješnosti.
  - *Connect Audit Manager* ujednačava, standardizira i automatizira koordinaciju grupe i timova komponenti za revizije na više lokacija i zakonske/regulatorne revizije. *Connect Audit Manager* pruža jedinstvenu platformu na kojoj se mogu vidjeti ulazni i izlazni rezultati rada i digitalizira čitav koordinacijski proces, osiguravajući veću transparentnost, usklađenost i kvalitetu složenih revizija koje se provode na nekoliko lokacija.
- *Halo* je naš novi paket alata za reviziju podataka koji nam omogućuje da utvrdimo i procijenimo rizike i odredimo na što treba usredotočiti revizorske napore. Analitičke i vizualizacijske sposobnosti omogućuju nam analizu obrazaca i trendova, identificiranje neuobičajenih i visokorizičnih transakcija te pružanje neprocjenjivog uvida kako za nas tako i za naše klijente. *Halo* obuhvaća tri ključne komponente - prikupljanje podataka klijenata, transformaciju podataka i aplikaciju za automatsko testiranje i analizu podataka, primjerice, *Halo for Journals (Halo za knjiženja)* omogućuje angažiranim timovima da prikupljaju sva knjiženja i iskoriste ugrađene funkcije kako bi primijenili kriterije specifične za angažman, koji su razvijeni kako bi se testiranje fokusiralo na unose većeg rizika.
- *Klik* je naša regionalna pametna mrežna aplikacija koja se koristi za analizu velike količine financijskih podataka unutar različitih konzola, posebno prilagođenih reviziji. Osnovna svrha *Klika* je omogućiti PwC-ovim angažiranim timovima da provode testiranje temeljnica. On ne samo da daje ključne informacije o svim temeljnicama, već omogućuje korisnicima duboko istraživanje podataka na pametan i jednostavan način. Interaktivan je i brz jer koristi suvremene tehnike vizualizacije, omogućuje predstavljanje odnosa, ovisnosti, trendova i netipičnih vrijednosti.
- *Count* je elektronički portal koji pospješuje proces inventure od početka do kraja, omogućujući našim angažiranim timovima uspostavljanje i upravljanje računalnim postupcima, bilježenje rezultate izravno na mobilnom uređaju ili tabletu i angažiranim timovima prijenos konačnih rezultata u Auru. Angažirani timovi na više lokacija imaju mogućnost standardiziranja uputa i upravljanja rezultatima putem jedinstvenog portala.
- PwC-ov sustav konfirmacija je mrežna aplikacija pomoću koje se konfirmacije trećih mogu na siguran način izraditi, poslati, može se odgovoriti na njih te njima upravljati od početka do kraja. Uključuje fleksibilnu tehnologiju koja se može primijeniti za gotovo sve vrste konfirmacija i omogućuje prikaz detaljnog statusa aktivnosti konfirmacija u stvarnom vremenu.

4.9. Praćenje

Praćenje kvalitete revizije

Svjесni smo da je kvaliteta usluga revizije koje pružamo klijentima ključna za održavanje povjerenja ulagača i ostalih dionika u integritet našeg rada. To je ključni element naše Strategije za reviziju.

Za odgovarajuće upravljanje kvalitetom odgovorno je Vodstvo PwC-a Hrvatske („našeg društva“). Ono uključuje učinkovite procese praćenja s ciljem procjenjivanja jesu li politike i postupci koji čine naš Sustav upravljanja kvalitetom osmišljeni na odgovarajući način i djeluju li uspješno kako bismo osigurali razumno izražavanje uvjerenja da se naši revizorski angažmani obavljaju u skladu sa zakonima, propisima i profesionalnim standardima.

Program praćenja naše tvrtke temelji se na Globalnom pregledu kvalitete revizije - Global Review of Quality Assurance (GAQR), programu PwC-ove mreže. Ovaj program, koji se temelji na profesionalnim standardima koji se odnose na kontrolu kvalitete, uključujući MSKK1, sadrži politike, postupke, alate i smjernice koje koriste tvrtke PwC-ove mreže. Za koordinaciju programa GAQR odgovoran je središnji tim koji se sastoji od voditelja GAQR-a zajedno sa skupinom Voditelja međunarodnih timova (ITL) koji su viši partneri i djeluju kao podrška središnjem timu GAQR-a od strane društava PwC-ove mreže. Nadzor ITL-ova i njihov kontinuirani angažman i podrška omogućuju dosljedno i učinkovito provođenje pregleda unutar čitave PwC-ove mreže.

Postupci za praćenje našeg društva uključuju stalnu procjenu strukture i učinkovitosti našeg sustava upravljanja kvalitetom, kao i pregled izvršenih angažmana (Pregled usklađenosti angažmana - ECR). Rezultati ovih postupaka čine osnovu za kontinuirano poboljšavanje našeg sustava upravljanja kvalitetom.

ECR-ovi su pregledi izvršenih angažmana usmjereni na rizik, koji periodično uključuju pojedince u našem društvu koji su ovlaštени potpisati izvješća revizora ili nerevizorska izvješća izražavanja uvjerenja. Pregled ocjenjuje je li angažman izvršen u skladu sa smjernicama PwC Audita, važećim profesionalnim standardima i drugim primjenjivim politikama i postupcima vezanim uz angažmane. Svaki potpisnik pregledava se najmanje jednom svakih pet godina, osim ako ne bude potreban češći pregled na temelju profila angažmana potpisnika ili zbog lokalnih regulatornih zahtjeva.

Preglede vode iskusni partneri za reviziju, uz potporu nezavisnih timova partnera, direktora i viših menadžera te drugih stručnjaka. Timovi koji provode preglede prolaze edukaciju kako bi im se osigurala podrška u ispunjavanju odgovornosti, te koriste niz kontrolnih popisa i alata odobrenih u skladu s GAQR-om prilikom provođenja postupaka pregleda.

O rezultatima pregleda kvalitete obavještava se vodstvo našeg društva koje je odgovorno za analizu nalaza i, po potrebi, provođenje korektivnih mjera. U situacijama u kojima su utvrđeni problemi u vezi s kvalitetom angažmana, ovisno o prirodi i okolnostima problema, odgovoran partner ili voditelji odjela za reviziju naše tvrtke mogu biti obvezni prihvatiti dodatno mentorstvo, usavršavanje ili daljnje sankcije u skladu s okvirom priznavanja i odgovornosti našeg društva.

Partneri i zaposlenici naše tvrtke obavještavaju se o rezultatima pregleda i poduzetim radnjama kako bi im se omogućilo da izvuku zaključke potrebne za izvršavanje angažmana. Osim toga, voditelj GAQR-a obavještava angažirane partnere naše tvrtke koji su odgovorni za grupne revizije koje uključuju prekogranični rad o relevantnim rezultatima pregleda kvalitete u drugim društvima članovima PwC-a, što našim partnerima omogućuje da razmotre te nalaze prilikom planiranja i obavljanja revizije.

Analiza glavnog uzroka

Provodimo analize kako bismo utvrdili potencijalne čimbenike koji doprinose kvaliteti revizije našeg društva, kako bismo mogli poduzeti radnje za kontinuirano poboljšanje. Jedan od naših primarnih ciljeva pri provođenju takvih analiza jest utvrditi kako naše društvo može osigurati najbolje moguće okruženje kako bi naši angažirani timovi mogli izvršiti kvalitetnu reviziju. Razmatramo revizije sa i bez nedostataka - bilo da su oni utvrđeni u okviru naših vlastitih internih inspekcija ili vanjskih inspekcija - kako bismo pomogli utvrditi moguće razlike i prilike za učenje.

Za pojedinačne revizije, neovisni tim ocjenjivača utvrđuje potencijalne čimbenike koji pridonose sveukupnoj kvaliteti revizije. Razmatramo čimbenike relevantne za tehničko znanje, nadzor i pregled, profesionalni skepticizam, resurse za angažman te usavršavanje, između ostalog. Potencijalni uzročnici utvrđuju se procjenom informacija o angažmanu, obavljanjem intervjua i pregledom odabranih radnih dokumenata revizija, kako bi se razumjeli čimbenici koji su mogli doprinijeti kvaliteti revizije.

Nadalje, podaci prikupljeni za revizije sa i bez nedostataka uspoređuju se kako bi se utvrdilo utječu li određeni čimbenici na kvalitetu revizije. Primjeri ovih podataka uključuju sate koji su potrošeni na reviziju, podatke o tome jesu li ključni članovi angažiranog tima na istom području kao i klijent, broj godina koje su ključni članovi angažiranog tima proveli na angažmanu, broj drugih revizija u koje su angažirani partneri uključeni, je li angažman bio podvrgnut pregledu prije izdavanja te vrijeme kada je revizorski posao izvršen.

Naš cilj je razumjeti kako se kvalitetne revizije mogu razlikovati od onih s nedostacima te koristiti predmetne spoznaje za kontinuirano poboljšavanje svih naših revizija. Procjenjujemo rezultate predmetnih analiza kako bismo utvrdili poboljšanja koja bi mogla biti korisna za odjel revizije u cijeloj mreži. Smatramo da predmetne analize značajno pridonose kontinuiranoj učinkovitosti naših kontrola kvalitete.

4.10. Izjava Uprave o učinkovitosti internog sustava upravljanja kvalitetom

Uprava PwC-a Hrvatska smatra da je gore opisano okruženje kontrole kvalitete u skladu sa svim primjenjivim propisima i da pruža razumnu osnovu za uvjerenje da su zakonske revizije koje obavlja PwC Hrvatska kontinuirano u skladu s traženim standardima kvalitete.

4.11. Posljednji vanjski pregled osiguranja kvalitete

Posljednji pregled kvalitete revizije proveden u skladu s člankom 26 Uredbe 537/2014 provedeno je od strane Hrvatske Revizorske Komore te je dana 16. prosinca 2016. godine izdano Rješenje o provedenom izravnom nadzoru i provjeri kvalitete rada.

5. Naknada partnerima

Naknada partnerima isplaćuje se isključivo iz dobiti društva, a sami su odgovorni za uplatu mirovine i drugih pogodnosti kao što je zdravstvena skrb. Postupak ocjenjivanja i isplate naknade partnerima u potpunosti je u skladu sa zahtjevima neovisnosti koji proizlaze iz IESBA-inog Etičkog kodeksa za profesionalne računovođe kojim se zabranjuje ocjenjivanje i nagrađivanje partnera za prodaju nerevizorske usluga vlastitim revizorskim klijentima. Naknadu partneru raspodjeljuje Regionalna uprava nakon procjene doprinosa svakog partnera društvu tijekom godine i nakon završetka godišnjih revizija u svakom lokalnom društvu članu PwC-a. Naknade koje je raspodijelila Regionalna uprava pregledava i odobrava Vijeće partnera. Naknada partnerima sastoji se od tri međusobno povezana dijela koja ovise o dobiti:

- Dohodak za odgovornost koji odražava partnerov kontinuirani doprinos i odgovornosti,
- Dohodak za uspješnost koji odražava kako su partneri i timovi s kojima radi bili uspješni u određenoj godini, i
- Dohodak od ulagačkog udjela koji predstavlja udio partnera u dobiti nakon što se raspodijele prva dva elementa.

Ulagački udjeli raspodjeljuju se partnerima na temelju matrice koja prvenstveno uzima u obzir partnerovu trenutnu ulogu unutar društva. Dohodak za uspješnost utvrđuje se ocjenjivanjem partnerovih postignuća prema individualno prilagođenoj uravnoteženoj tablici postavljenih ciljeva u skladu s ulogom partnera. Ti ciljevi uključuju ostvarenje standarda kvalitete revizije i apsolutno pridržavanje naših propisa o integritetu i neovisnosti.

Naknada ovlaštenim revizorima koji su zaposleni u PwC-u Hrvatska temelji se na postupku godišnjeg ocjenjivanja učinkovitosti, koji između ostalih čimbenika, uzima u obzir stručne vještine, tehničke vještine, iskustvo i vještine upravljanja.

6. **Financijski podaci za godinu koja je završila 30. lipnja 2018. godine**

Prihodi (nerevidirani)	HRK
Zakonske revizije godišnjih i konsolidiranih financijskih izvještaja subjekata od javnog interesa i subjekata koji pripadaju grupi poduzeća čije je matično poduzeće subjekt od javnog interesa;	17.002.473
Zakonske revizije godišnjih i konsolidiranih financijskih izvještaja drugih poslovnih subjekata	32.707.008
Ukupne naknade za reviziju	49.709.481
Dopuštene nerevizorske usluge revidiranim poslovnim subjektima	580.916
Nerevizorske usluge drugim poslovnim subjektima	11.236.456
Ukupni prihodi	61.526.853

*) kako zahtijeva čl. 13. Uredbe 537

7. **Izjava**

Prema najboljem znanju i uvjerenju PwC-a Hrvatska informacije sadržane u ovom izvještaju točne su i u skladu sa zahtjevima Uredbe 537/2014 Europske unije o specifičnim zahtjevima u pogledu zakonske revizije subjekata od javnog interesa i dodatnim zahtjevima Zakona o reviziji na dan objave ovog dokumenta.

Tamara Maćašović
Član uprave i ovlašteni revizor

31. listopada 2018.

Prilog 1. *Revidirani subjekti od javnog interesa* ažuriran dana 26. srpnja 2019.

Prilozi

1. Revidirani subjekti od javnog interesa

3. Maj Brodogradilište d.d.	Institut IGH d.d.
Agrokor d.d.	Jamnica d.d.
Adris Grupa d.d.	KD Locusta Fondovi d.o.o. za upravljanje investicijskim fondovima
Banka Kovanica d.d.	Končar - Distributivni i specijalni transformatori d.d.
Belje d.d.	Končar - Elektroindustrija d.d.
Croatia Osiguranje d.d.	Končar Sklopna postrojenja d.d.
Croatia osiguranje mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom d.o.o. i fondovi (6) pod upravljanjem društva	Lanište d.o.o.
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	Ledo d.d.
DRVNA INDUSTRIJA SPAČVA d.d.	Maistra d.d.
Ericsson Nikola Tesla d.d.	MERKUR OSIGURANJE d.d.
Erste & Steiermaerkische Bank d.d.	OT-Optima telekom d.d.
Erste & Steiermaerkische S-Leasing d.o.o.	PIK Vinkovci d.d.
Erste Asset Management d.o.o. i fondovi (11) pod upravljanjem društva	PLAVA LAGUNA D. D.
Erste Card Club d.o.o.	Proficio d.d.
Erste factoring d.o.o.	Porsche leasing d.o.o.
IR REAL ESTATE LEASING d.o.o. u likvidaciji	Quaestus Private Equity II
EXCELSA NEKRETNINE d.d.	SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o.
Hoteli Živogošće d.d.	Tisak d.d.
Erste d.o.o. društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i fondovi (8) pod upravljanjem društva	ULJANIK d.d.
Hrvatski Telekom d.d.	UNIQA OSIGURANJE d.d.
HTP Korčula d.d.	Vupik d.d.
HTP Orebić d.d.	Žitnjak d.d.
INGRA d.d.	Zvijezda d.d.
Inspire investments d.o.o. i fondovi (3) pod upravljanjem društva	

2. Društva članovi PwC-ove mreže

Ukupni promet koji su ostvarili ovlašteni revizori i revizorske tvrtke članovi mreže PwC-a (npr. države članice EU ili EGP-a), izračunat u najboljoj mogućoj mjeri te ostvaren na temelju zakonskih revizija godišnjih i konsolidiranih financijskih izvještaja, iznosi otprilike 3 milijarde eura. Ovo predstavlja promet najnovije financijske godine svakog pojedinog poslovnog subjekta pretvoren u eure po tečaju važećem na datum završetka financijske godine.

U tablici u nastavku navedeni su nazivi svih ovlaštenih revizora koji djeluju kao samostalni revizori ili revizorske tvrtke članice mreže PwC-a iz država članica EU ili EGP na dan 31. prosinca 2017. godine te su navedene države u kojima su ovlašteni revizor koji djeluje kao samostalni revizor ili revizorska tvrtka članica mreže PwC-a kvalificirani kao ovlašteni revizori ili ima svoje sjedište, središnju upravu ili mjesto poslovnog nastanka.

PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Izvešće o transparentnosti
za financijsku godinu koja je završila 30. lipnja 2018.

Država članica	Naziv društva
Austrija	PwC Wirtschaftsprüfung GmbH, Beč
Austrija	PwC Oberösterreich Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Linz
Austrija	PwC Kärnten Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Klagenfurt
Austrija	PricewaterhouseCoopers Vorarlberg Wirtschaftsprüfung GmbH, Dornbirn
Austrija	PwC Steiermark Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Graz
Austrija	PwC Salzburg Wirtschaftsprüfung und Steuerberatung GmbH, Salzburg
Austrija	PwC Österreich GmbH, Neč
Belgija	PwC Bedrijfsrevisoren bcvba/Reviseurs d'entreprises scrl
Belgija	PwC Audit Services SPRL
Bugarska	PricewaterhouseCoopers Audit OOD
Hrvatska	PricewaterhouseCoopers d.o.o
Cipar	PricewaterhouseCoopers Limited
Češka Republika	PricewaterhouseCoopers Audit s.r.o
Danska	PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Estonija	AS PricewaterhouseCoopers
Finska	PricewaterhouseCoopers Oy
Finska	PwC Julkistarkastus Oy
Francuska	PricewaterhouseCoopers Audit SAS
Francuska	PricewaterhouseCoopers Entreprises SARL
Francuska	Diagnostic Révision Conseil
Francuska	PricewaterhouseCoopers PME Commissariat aux comptes
Francuska	PricewaterhouseCoopers PME CAC
Francuska	PricewaterhouseCoopers Francuska
Francuska	Ampersand Audit
Francuska	Ampersand Associés
Francuska	FNP Commissaires Associés
Francuska	Fiduciaire d'Expertises Comptables et d'Etudes Economiques – Fidorex
Francuska	Société Fiduciaire d'Expertise Comptable et de Révision – Sofecor
Francuska	M. Philippe Aerts
Francuska	M. Jean-François Bourrin
Francuska	M. Jean-Laurent Bracieux
Francuska	M. Didier Brun
Francuska	M. Didier Cavanie
Francuska	M. Hubert de Rocquigny
Francuska	M. Didier Falconnet
Francuska	M. François Miane
Francuska	M. Yves Moutou
Francuska	M. Claude Palméro
Francuska	M. Antoine Priollaud
Njemačka	PricewaterhouseCoopers GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Njemačka	Wibera WPG AG
Njemačka	PwC FS Tax GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Grčka	PricewaterhouseCoopers Auditing Company SA
Mađarska	PricewaterhouseCoopers Könyvvizsgáló Kft.

PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Izvešće o transparentnosti
za financijsku godinu koja je završila 30. lipnja 2018.

Island	PricewaterhouseCoopers ehf
Irska	PricewaterhouseCoopers
Italija	PricewaterhouseCoopers Spa
Latvija	PricewaterhouseCoopers SIA
Liechtenstein	PricewaterhouseCoopers GmbH, Vaduz
Litva	PricewaterhouseCoopers UAB
Luxembourg	PricewaterhouseCoopers, Société coopérative
Malta	PricewaterhouseCoopers
Nizozemska	PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Nizozemska	Coöperatie PricewaterhouseCoopers Nederland U.A
Norveška	PricewaterhouseCoopers AS
Poljska	PricewaterhouseCoopers Polska sp. z. o.o.
Poljska	PricewaterhouseCoopers sp. z. o.o.
Portugal	PricewaterhouseCoopers & Associados-Sociedade de Revisores Oficiais do Contas Lda
Rumunjska	PricewaterhouseCoopers Audit S.R.L.
Slovačka Republika	PricewaterhouseCoopers Slovensko s.r.o.
Slovenija	PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Španjolska	PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.
Švedska	PricewaterhouseCoopers AB
Švedska	Ohrlings PricewaterhouseCoopers AB
UK	PricewaterhouseCoopers LLP
UK	PricewaterhouseCoopers AS LLP
UK	James Chalmers
UK	Richard Sexton

